

SVAR PÅ RAPPORTEN

Kulturministeriets nye rapport, *De kunstneriske uddannelser - forslag til en fremtidig organisering*, udført af rektor for Rytmisk Musikkonservatorium Henrik Sveidahl, anbefaler at samle de videregående kunstneriske uddannelser i én kunstnerisk uddannelsesinstitution, som bl.a. skulle inkludere Forfatterskolen. Dette scenarium skulle ifølge rapporten have økonomiske og strategiske fordele, hjælpe uddannelserne til højere kvalitet, større internationalisering, mere “videnopbygning” og klæde dem bedre på til “et nyt kunst- og kulturforbrug”.

Institutionen ville have ca. 1775 studerende og ville bestå af følgende otte skoler, som “i udgangspunktet skulle beholde deres nuværende navn og profil”:

Den Danske Scenekunstscole, København, Aarhus, Odense, Fredericia, Odsherred (ca. 225 studerende)

Det Kgl. Danske Kunstakademis Billedkunstskoler, København, Aarhus, Odense (ca. 245 studerende)

Forfatterskolen, København (ca. 15 studerende)

Den Danske Filmskole, København (ca. 95 studerende)

Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, Frederiksberg (ca. 340 studerende)

Det Jyske Musikkonservatorium, Aarhus, Aalborg (ca. 400 studerende)

Syddansk Musikkonservatorium, Odense, Esbjerg (ca. 260 studerende)

Rytmisk Musikkonservatorium, København (ca. 195 studerende)

Det betones i rapportens afslutning, at en sådan national institutions succes ville afhænge af, “om den lykkes med at balancere hensynet til det enkelte kunstområdes behov på den ene side og det samlede områdes behov på den anden side.” Og det er jo just det springende punkt.

Hvad rapporten, for Forfatterskolen at se, ofte overser, er de enkelte kunstarters fagspecifikke forskelle, og det vil i praksis sige de forskellige behov for meget forskellige typer af kunststuderende.

De skabende kunstnere som fx billedkunstnere, filmkunstnere og forfattere fylder ikke meget i rapportens billede af denne fremtidige multiinstitution af primært udøvende kunstnere, der igennem institutionens “overordnede strategi” og “fælles retning” skal lære at betjene “et nyt kunst- og kulturforbrug”. Dette er kritisabelt set fra Forfatterskolens side. Men det er også et truende perspektiv for original, skabende kunst i Danmark generelt.

Til baggrund for Sveidahls analyse af kunstuddannelserne ligger bl.a. samtaler med otte udenlandske kunstuddannelser, de fleste store og multifaglige. Han har dog ikke valgt en eneste skole, som beskæftiger sig med litteratur eller har en skønlitterær forfatteruddannelse. Sveidahl angiver også som baggrund for analysen sine samtaler med over 30 eksperter og interessenter, hvor man kan tælle

mange fra fx den rytmiske musiks verden, men kun én person fra litteraturen, nemlig forfatteren Jan Thielke, formand for Danske Skønlitterære Forfattere, som har deltaget i ét 2,5-times fællesmøde med fem andre interessenter. Ud fra den manglende research på området kan det ikke undre, at rapportens analyse af udfordringer og fremtidsmuligheder for en uddannelse som Forfatterskolen ofte nærmer sig det rene gætværk.

Rapporten siger fx om den nødvendige internationalisering af kunstuddannelser: "I international sammenhæng er de danske kunstneriske uddannelsesinstitutioner meget små. Det indebærer, at det i visse sammenhænge kan være en udfordring for institutionerne hver for sig at have international gennemslagskraft og indgå i ligeværdigt samarbejde med førende udenlandske uddannelsesinstitutioner, som typisk er markant større og ofte også flerfaglige ... (Der er) flere udfordringer for især de mindste institutioner med at løfte internationaliseringsopgaven til et niveau, der sikrer, at institutionerne kan være med blandt de bedste i verden."

Her er selve perspektivet på det internationale samarbejde forkert, for os at se. Forfatterskolen har en meget stærk placering blandt fx de nordiske forfatteruddannelser, den regnes ofte som den bedste af dem, og studerende søger til skolen fra hele Norden, FORDI den er en lille eliteuddannelse og stærkt fagspecifik. Da Gale Burns, vicepræsident for EACWP (European Association of Creative Writing Programmes), besøgte Forfatterskolen i foråret, udtrykte han nærmest misundelse over vores organisationsform, "A school for writers and RUN by writers," hvilket fx ikke er tilfældet på det mere traditionelle store institut for Creative Writing på Kingston University, London, hvor han underviser. Eliteuddannelsen og den stærke fagspecificitet skaber simpelthen gode resultater for de studerende, og det viser sig fx ved, at omkring 70 % af Forfatterskolens dimmitender opnår at udgive selvstændigt, hvilket er en meget høj succesrate for skriveuddannelser internationalt set.

Rapporten siger også om den nødvendige "videnopbygning" på en kunstnerisk uddannelse: "Stærke fagmiljøer er kendetegnet ved en stor bredde og dybde i de faglige kompetencer og den viden, de studerende har adgang til. Hvis et fagligt miljø er meget småt med få undervisere tilknyttet, kan det udfordre uddannelsens kvalitet. Det er i særlig grad de små billedkunstakademier og Forfatterskolen, der er kendetegnet ved meget små faglige miljøer."

Her tager rapporten grundlæggende fejl af Forfatterskolens fagspecifikke situation. Ingen kunstart i Danmark har så stærk en vidensopbygning som litteraturen. Det er her underordnet, hvor stor Forfatterskolen er, vores faglige miljø udvikles ikke i en institutionel osteklokke, men består i det simple faktum, at litteraturen i århundreder igennem poetik, teoretisering, essayistik og samfundsdebat har set det som nødvendigt at reflektere over sig selv og sit samfund. Vores institutionelle fagfæller her er typisk de mange litterære fag på universiteterne, hvor vi jævnligt henter gæsteundervisere, og som vi samarbejder med flere gange årligt. Det såkaldte "tværinstitutionelle videntcenter", som rapporten forestiller sig, at den nationale multiinstitution skulle tilføjes som en slags forskningsmæssig overbygning, ville næppe kunne måle sig med dette faglige vidensmiljø, som vi i forvejen har.

Og her antydes faktisk et stort problem i rapportens manglende viden om litteraturen som kunstområde - en manglende viden som ikke lover godt for en eventuel stor, samlet institution. Forfatterskolen er en lille skole, men litteraturen som kunstart og kulturarv er ikke af lille betydning i det danske samfund. Den er til stede i danskundervisningen i enhver folkeskoleklasse, i universiteternes videnskab, i

godnathistorier og julesalmer, i mediernes værdidebat - se fx hvordan litteraturen er primær scene og forfatterne primære aktører i diskussioner om fx racisme, køn og klimaforandringer pt. - og ikke mindst har den igennem sine mange former indflydelse på den individuelle bevidsthed og fantasi, på vores evne til nytænkning og vores evne til fællesskab. At en rapport, som vil optegne scenarier for fremtidig kunstuddannelse og dermed fremtidig kunst, i så ringe grad indreflekterer det dynamiske forhold, enhver kunstart har til sin omverden, bør faktisk påtales af kulturministeren.

Forfatterskolen har igennem sine 30 års levetid bidraget substantielt til dansk litteratur på alle de netop nævnte punkter igennem de mange markante forfattere, som er dimmitteret fra skolen. Derfor hedder det da også i skolens seneste målaftale med Kulturstyrelsen, indgået d. 15. december 2016, at “med tilskuddet og aftalen vedkender staten sig sit overordnede kulturpolitiske ansvar for Forfatterskolen som kulturinstitution af national betydning.”

Vi vil gerne fortsat bidrage til en højnelse af den kunstneriske kvalitet og til kunstnerisk nytænkning. Vi vil også meget gerne fortsat samarbejde tværkunstnerisk med andre kunstneriske uddannelser, et af Sveidahls rapportes mest konkrete “krav” til fremtidige kunstuddannelser. Men vi er ganske overbeviste om, at dette bedst sker igennem en styrkelse af kernefagligheden og først og fremmest igennem at sætte de individuelle studerende, hos os forfatterne, forrest. Det er dem, der er den fremtidige kunstneriske virkelighed, og det er administrationen, som skal indrette sig efter virkeligheden, ikke omvendt. Vores erfaring er, at de studerende på Forfatterskolen først og fremmest søger et frirum til at udvikle deres personlige kunstneriske vision, og at de dernæst søger et kollegialt fællesskab med andre, der har samme interesse. Hvad de derimod IKKE ønsker, er topledelse, “fælles retning” og “overordnet strategi” for en institution med 1700 studerende, tvungne samarbejder, den uundgåelige øgede bureaukratisering og “kvalitetskontrol”, som en overordnet institution ville medføre, og de uden tvivl store økonomiske omkostninger, som selve fusioneringen ifølge erfaringer fra udlandet ville medføre.

Vi kunne forestille os midlerne og administrationslysten brugt bedre andetsteds, omend måske mindre spektakulært:

Til en større fælles pulje til rejseaktivitet, internationale gæstelærere og internationalt samarbejde for de videregående kunstneriske uddannelser.

Til, for litteraturens talentudviklings vedkommende, årlige puljer til indkøb af ny dansk litteratur til skolebiblioteker og danskundervisning, puljer til forfatterbesøg på skoler og gymnasier.

Til seminarer afholdt af Forfatterskolen, hvor de stadig flere offentlige og private skrivekurser landet over kunne mødes, diskutere fag, udvikle metoder og opbygge viden.

Blot tre forslag til aktiviteter, som ville være billigere og mindre prangende end en ny, stor centraliseret kunstuddannelse, men som, tror vi, ville have en mere direkte positiv virkning for litteraturen i Danmark og dens internationale kvalitet.

Hilsen Jeppe Brixvold, rektor for Forfatterskolen